

นับแต่พระเดชพระคุณหลวงพ่от่านได้รับมอบหมายให้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำเป็นต้นมา ท่านต้องรับภาระหนักมาโดยตลอด ทั้งด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม การอบรมและเผยแผ่วิชชาธรรมกาย การบูรณะปฏิสังขรณ์ การสงเคราะห์ประชาชนผู้เดือดร้อนทั้งหลายฯลฯ งานที่หนักมากที่สุดคืองานอบรมธรรมปฏิบัติและงานเผยแผ่วิชชาธรรมกาย เวลาในการพักผ่อนท่านจึงมีน้อย สุขภาพท่านก็เริ่มทรุดโทรม โดยเริ่มจากเป็นโรคความดันโลหิตสูง เมื่อประมาณเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๔๙ แต่ก่อนหน้านั้นท่านก็เคยรับการผ่าตัดเพราะโรคไส้เลื่อนมาก่อน

แม้ร่างกายท่านจะอาพาธแต่หลวงพ่อก็ไม่เคยทอดทิ้งภาระหน้าที่ของท่าน ยังคงสอนนั่งสมาธิเจริญภาวนา และปฏิบัติกิจภาวนาของท่านเองไปตามปกติ เพราะความที่ท่านมีจิตใจที่แข็งแกร่ง ช่วงที่ท่านอาพาธท่านก็ชอบลุก นั่ง ยืน เดิน โดยไม่ต้องมีใครช่วยพยุง เว้นแต่ช่วงอาพาธหนักจนผืนสังฆารไม้ไหวจริงๆ ช่วงที่ท่านอาพาธหนักท่านก็ไม่เคยบ่นหรือจู้จี้กับใครๆ

เมื่อท่านอาพาธได้ปีเศษ ท่านได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์จากเดิมที่มีราชทินนามว่า “พระมงคลราชมุนี” เป็น “พระมงคลเทพมุนี” ในปีพุทธศักราช ๒๕๐๐ ซึ่งเป็นช่วงที่ท่านอาพาธหนักแล้ว แต่ท่านก็ผืนสังฆารไปรับพระราชทานพัดยศในพระบรมมหาราชวังด้วยเช่นกัน และในปีเดียวกันนี้ท่านยังได้จัดการฌาปนกิจศพโยมแม่ของท่านด้วย

หลวงพ่อก็เคยบอกแก่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ว่า อาการอาพาธของท่านครั้งนี้รักษาไม่หาย เพราะยาที่ฉันอยู่นั้นเข้าไม่ถึงโรค ท่านว่ากรรมมันบังไว้ โดยท่านได้อุปมาว่า เหมือนมีแผ่นหินมากั้นไว้ไม่ให้ยาซึมไปกำจัดโรค ซึ่งท่านเองก็รู้อยู่ล่วงหน้าและบอกไว้เมื่อ ๕ ปีก่อนแล้ว ช่วงที่อาพาธหนักนั้น ท่านก็ได้รับความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดี แม้ว่าท่านทราบว่ารักษาไม่หายแต่ท่านก็

ปล่อยให้ลูกศิษย์เยียวยารักษาท่าน เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้
แสดงความกตัญญูกตเวทิตาในวาระสุดท้าย

หลวงพ่ของท่านถึงแก่กรรมภาพอย่างสงบที่วัดปากน้ำภาษี-
เจริญ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๐๒ เวลา ๑๕.๐๕ น.
สิริรวมอายุได้ ๗๔ ปี ๓ เดือน ๒๔ วัน ๕๓ พรรษา ท่าม
กลางความโศกสลดและเสียงระงมให้ของศิษยานุศิษย์ทั้งหลาย
ที่มาแวดล้อมและที่ทราบข่าว เมื่อระฆังและกลองในวัดบันลือ
เสียงขึ้น ทุกคนน้ำตาคลอ บ้างก้มลงกราบ บ้างยืนมองแล้ว
ร้องไห้ บ้างเอามือปิดหน้าสะอึกสะอื้น ไม่มีเสียงพูดใดๆ ทั้ง
สิ้น